

La «MF 520 D»

Quan la *MF 520 D* va entrar pel portal del taller de can Bellapart, de seguida es va formar un rebombori entre tots els tractors i altres màquines que estaven còmodament aparcades esperant el seu torn de reparació. I no era en va, ja que tots sabien que, quan la *520* entrava al taller en plena campanya, totes les atencions serien per a ella. Efectivament, tot es va aturar: els homes mecànics van deixar immediatament el que estaven fent i, després de pensar un parell de minuts, van començar a donar nerviosament ordres per a moure tractors, empacadores, rampins, pintes i motors, i fer un lloc prou gran per a encabir-hi la *520*.

—Au, ja hi tornem a ser! —va exclamar un jove i presumit *John Deere 6920TLS* amb transmissió Autoquad i menys de tres mil hores de servei, que, acostumat com estava a anar al taller només per a fer el manteniment programat, no entenia com podia haver-hi màquines que també havien de fer-hi visites per causa de panes diverses—. Maleïda *MF*, que passa més estona al taller que treballant. Ara tots ens haurem d'esperar!

—Bah, no sé de què et queixes; tampoc no tens gaire res a fer en aquesta època de l'any —li va replicar, mentre, fent saltirons, maniobrava per fer lloc un petit *MF 135* que sempre estava de bon humor.

—Compte, que sembla una avaria seriosa! —va dir un

robust *Ford 8210* que, de fet, només havia anat al taller en visita de cortesia, quan va observar la cara seriosa dels homes maquinistes que arribaven amb la *520*.

Tots es van anar arraconant fins que es va fer un espai suficient, i llavors la *520*, que ja havia desenganxat el seu capçal de recol·lecció, va anar entrant, a poc a poc, fins a posar-se majestuosament al centre, de cara al passadís que es deixa per al trànsit de les eines del taller.

La *MF 520 D* és una veterana recol·lectora de gra de cent cavalls i doble crivell, amb més de trenta anys d'experiència a les espatlles, que en la seva joventut havia fet campanyes a la Plana de Vic i que havia visitat més tallers que totes les altres màquines juntes. Va ser dissenyada pels homes enginyers de la companyia Massey Ferguson durant la seva època més gloriosa, i a la placa de fabricació hi constava que havia sortit de l'antiga fàbrica del carrer de Banner, a Coventry, Anglaterra, un fred i boirós matí del dimarts 7 de desembre de 1971.

En altres temps tothom li reconeixia la supremacia, perquè era capaç de d'empassar-se tres vessanes i mitja de blat —sempre que no fos gaire bolcat ni brut de blets— per hora de treball, i això, fa trenta anys era tota una proesa. Però ara era gran, era vella, i era estranya la setmana en què no tingués alguna incidència: quan no patinava un embragatge, s'enferregava un coixinet o, si

no, s'escalfava el radiador o es trencava una corretja. De fet, l'impacient *John Deere* tenia part de raó: feia moltes visites al taller. Sí, tenia raó, però no era ben educat. De vegades algun jove tractor carregat d'electrònica, amb més orgull que reverència, tendeix a menystenir les màquines velles, oblidant que gràcies a elles, gràcies a les seves experiències, els homes enginyers van aprendre a fer les innovacions necessàries perquè ell pogués ser creat. La ingratitude d'alguns joves vers els vells mai, en la història de la mecànica, no ha estat tan gran com és ara, en aquesta època d'electrònica i d'informàtica. Potser algun dia, quan aquests joves tractors impulsius, plens de circuits integrats, es facin grans i es vegin desplaçats de la seva funció per alguna màquina quàntica que els superi en prestacions, s'adonaran dels grans valors que són la saviesa de l'edat, la prudència de la veterania i el temps de l'experiència.

Sí, la 520 tornava a ser al taller, però aquesta no era una visita com les altres, aquesta vegada el mal era important, i ella ho sabia. Havia notat el cop fort al seu interior i, en passar pel lllindar de la porta, va témer que potser no el tornaria a travessar mai més. Va sentir la por de quedar relegada a la part del darrere i es va desanimar. La part del darrere del taller de can Bellapart era un monument de la construcció industrial. Les seves majestuoses voltes catalanes, construïdes per bons homes paletes, que se sostenien per sota pels tirants d'acer que s'havien de tensar i aflluïxar segons la calor que feia, eren una veritable obra d'art de l'arquitectura, però era també el destí dels desnonats: era el lloc destinat als tractors i altres màquines que havien arribat al cap de la seva vida, i allà quedaven emmagatzemats, veient passar els temps, mentre esperaven que, algun dia, alguna de les seves peces pogués ésser útil a un germà seu. Llavors la hi arrencarien sense misericòrdia i així anirien quedant sense els seus òrgans vitals, fins a no ser més que un munt de ferralla per a fondre. Allà hi reposaven arades sense posts, motors sense bieles, xassissos de trac-

tors tocant amb la panxa a terra, i fins i tot un artefacte irrecognoscible que en altres temps havia estat una empaçadora *Batlle* de bales quadrades. Tots ells sentien la nostàlgia d'altres temps millors.

Aquell havia estat un mal dia per a la 520. Una pedra abandonada enmig del camp, amagada sota el sembrat i les males herbes que havien crescut per causa de la deixadesa d'un pagès poc polít, una pedra massa grossa que no havia de ser allà, en un moment de distracció del maquinista, havia entrat per sota del tambor de la pastera, trencant tot el que havia trobat al seu pas, en un instant havia pujat per les cadenes que porten al trill i hi havia entrat, fent-ho malbé tot. La 520 s'havia empassat una pedra que li havia causat una ferida greu, molt greu; una ferida al cor vital de la màquina, perquè el trill d'una recol·lectora de cereals és veritablement el seu cor: al trill hi giren a mil vuit-centes cinquanta revolucions per minut, les vuit barres d'acer trempat que, passant gairebé a frec del paladar, separen el gra de la palla. I aquesta és justament la principal missió d'una recol·lectora de cereals: separar el gra de la palla. El cop va ser brutal, va sentir una forta punxada interna i per un moment els llums se li van apagar, ennuvolant-se-li els circuits elèctrics fins a perdre el rem de vista. Ràpidament una sensació de neguit la va envair, va entendre el que havia succeït i va témer el pitjor.

Havia aconseguit arribar al taller, i ara s'havia d'esperar que anessin arribant els homes pagesos. Quan van ser-hi tots, reunits amb posat greu, van començar a debatre sobre el que convenia fer. Quan una recol·lectora de gra s'espantava en plena campanya, no és un assumpte menor; els homes pagesos es posen nerviosos, ja que tenen al camp, exposada als capricis de la tramuntana i de les traïcions de les pedregades tota la feina de l'any. Per això frisen d'angoixa i menen la pressa als homes mecànics, que s'esforcen a trobar els problemes, a buscar les peces de recanvi i a substituir les que s'han trencat. Quan una recol·lectora de gra s'espantava en plena campa-

Tel. 972 780 524

www.materialia.esinfo@materialia.es

EM **CAT**
GRUP

Materials per a
la Construcció**MATERIALIA**

Aixetes • Lavabos • Mobles de bany • Sanitaris • Dutxes • Mampares • Spas
Saunes • Paviments • Revestiments • Mosaics • Pedra natural • Parquets

nya, es passen molts nervis.

Mentrestant, amb el motor parat i fred, ella no parava de pensar: «Valdria la pena? Una màquina ja vella, greument ferida, valdria la pena reparar-la? Trobarien peces de recanvi a temps? I si tenia danys interns que no s'havien detectat? Què decidirien els homes pagesos?»

Els homes pagesos discutien, els homes mecànics donaven la seva opinió i els homes maquinistes maleïen la ignominiosa pedra que havia arribat fins al trill. Havien de prendre una decisió, i la 520 se sentia impotent. El seu destí estava en mans dels homes, i ells havien de decidir si valia la pena reparar-la o l'enviaven a la part del darrere. Ella no hi podia fer res, només lamentar el seu infortuni.

De sobte el taller va bullir d'activitat. Els homes havien decidit: la reparació es faria i no hi havia temps per a perdre. Crics hidràulics, quadernals i grues de pistó es van afanyar a aixecar i moure peces de lloc; les caixes d'eines cridaven amb nervis les seves eines escampades reclamant que tornessin al seu lloc; els carretons d'eines corrien neguitosament amunt i avall; els compressors bategaven sorollosament mentre comprimien aire; les bombetes s'acostaven a la tapa del trill per fer llum..., i quan tots van ser al seu lloc va començar la intervenció. Com un equip d'alta precisió, actuant com ho farien els metges en un quiròfan, totes les eines del taller es van disposar a assumir la seva funció, deixant les altres feines que tenien entre mans i que no requerien urgència, per a concentrar-se en la delicada operació que s'avençava. En veure-les, la 520 es va sentir reconfortada, va percebre la confiança que transmeten els que saben el que fan, i llavors, per primera vegada des de l'accident, va percebre una espurna d'esperança: potser encara no estava tot perdut.

Tapes, càrters, coixinets i politges s'anaven desacoblant ordenadament. Cargols, femelles, contrafemelles, volanderes, bolons i passadors sortien de les seves respectives posicions i es col·locaven en caixes de cartró per a tornar a ser utilitzats més tard durant el muntatge. Les caixes d'eines obrien i tancaven les seves tapes per a deixar sortir i entrar les claus fixes, les Allen, les de tub, els tornavisos, les alicates..., que amb diligència i organització anaven fent la seva feina. L'una darrere l'altra, cada petita peça de la 520 es desmuntava del seu lloc i tot anava segons el programa, fins que una femella tosuda va dir que no. De cap manera no es volia deixar arrencar del seu company, l'espàrrec amb rosca, al qual s'havia mantingut fidelment unida tots aquells anys, i va oposar una resistència pregonna a ésser desenroscada. El bon ritme de la reparació es va parar. El problema era

seriós, i calia resoldre'l sens falta. No es podia permetre que una irreductible femella del 32 ho engegés tot a rodar, per més que estimés el seu cargol!

Llavors un vell mall ple de greix va cridar, exaltat:

—Aparteu-vos! Deixeu-me fer a mi, que amb quatre cops ben donats ho tinc adobat de seguida.

Ningú no li'n va fer gaire cas. En altres temps els malls, masses, macetes i martells havien estat els reis del taller, però amb l'avenç del progrés els homes han anat enginyant eines específiques per a cada cosa, eines que no són violentes i no malmenen les delicades peces que manegen i que han desplaçat les eines de cop fins a deixar-les gairebé oblidades. Els malls, pel seu caràcter tosc i agressiu, no s'ho han pres gaire bé, això, i de tant en tant, en un estirabot, deixen sentir la seva veu rogallosa, remugant algun reneç des del rònc racó on reposen:

—Rrrccny...

—Escalfa-la amb el bufador! —va dir un dels homes mecànics.

Això va provocar una reacció de ràbia en la clau fixa d'aliatge de cromvanadi del 32: el seu amor propi no li permetia que es fes servir el bufador per a escalfar una femella rebel. Què pensarien d'ella les seves companyes de la caixa d'eines? Va prendre com un desafiament personal la resistència que la femella oposava a ésser arren-

cada del seu mascle de rosca i, sàviament empunyada per la mà experta de l'home mecànic que li indicava la força exacta que havia de fer per a no trencar-se, va tensar fortament les seves fibres internes, va prémer fort, i la femella va cedir. Llavors la clau del 32 es va relaxar, es va retirar, orgullosa, al confort de la seva caixa d'eines, on va ser merescudament felicitada, i va deixar pas a la pistola pneumàtica que, esbufegant amb gran estridència, va acabar de descargolar la femella de la rosca amb rapidesa i sense esforç. Davant la demostració feta, totes les altres femelles es van deixar descargolar sense mostrar oposició.

Mentrestant, en un estat de serena somnolència, a la 520 li venien difuses imatges al cap. Recordava alguns bons moments del passat, com les llargues jornades en què, acompanyada d'una tramuntaneta càlida i seca que feia més agradable la seva feina, no tenia pressa per a plegar i aguantava, impertorbable, fins a ben entrada la nit, satisfeta del treball ben fet. Podia gairebé percebre la frescor dels matins de tardor, quan, en la campanya del sorgo, veia els càlids colors de les fulles seques que anaven caient dels arbres polls i dels plàtans de la riba del riu, fent capritxosos dibuixos a terra. Fugaçment podia sentir el plaer de flairar la olor del primer dall de la userda acabada de segar, quan al vespre, tranquil-

lament, gairebé passejant, tornava a cobert després d'un dia llarg i dur. Tenia un sentiment estrany, barreja de la preocupació pel seu futur immediat i d'una sensació de placidesa, de continguda satisfacció, causada pel bons records que la reconfortaven.

A fora el sol ja anava caient. La jornada de treball s'hauria d'haver acabat feia estona, però quan s'està en plena campanya les jornades de treball, si cal, s'estiren. La reparació no es podia pas deixar a mitges; la 520 havia de tornar a estar a punt l'endemà al matí; per tant, totes les eines del taller van fer hores extres, i ho van fer gustosament, perquè en el fons totes sentien un veritable afecte per la 520, fins i tot el mall rondinaire. A poc a poc però sense parar, van anar substituint les parts trencades per recanvis nous, van tornar a posar els passadors al seu lloc, la femella rebel va tornar a abraçar el seu cargol amic, ho van aprofitar per a canviar un parell de coixinets vells i, quan ja era negra nit, van tornar a unir el capçal de recol·lecció al cos de la 520 per donar la reparació per enllestida. Ara només quedava fer la prova.

L'endemà al matí, amb confiança tremolosa, la clau de contacte va girar i el bènèdix del motor d'arrencada va atacar la corona amb decisió, fent rodar el motor principal, que es va engegar convençut. De moment, tot bé. Llavors, suaument, la palanca que transmet la força a la corretja de comandament va baixar i tots els engranatges, cadenes i politges van començar a moure's. Primer, a poc a poc, i després, quan es va veure prou segura de si mateixa, la 520 va anar apujant les revolucions, primerament a mil tres-centes, després a mil cinc-centes i finalment a mil vuit-centes cinquanta voltes per minut, ni una més ni una menys, ja que aquest era el seu règim de funcionament ideal.

La operació havia estat un èxit, el cost econòmic potser una mica alt, però havia sortit bé i els homes pagesos es congratulaven mútuament en veure que la seva *MF 520 D*, de cent cavalls i doble crivell, enfilava el camí del pla d'Amunt emetent el seu so característic i, amb port majestuós i caminar decidit, es disposava a acabar la seva feina, aquella per la qual havia estat dissenyada, fabricada i ajustada, i que havia fet diligentment cada campanya durant els últims trenta-dos anys: separar el gra de la palla de les set-centes dinou vessanes del terme, a raó de tres vessanes i mitja –sempre que el sembrat no fos gaire bolcat ni brut de blets– per cada hora de treball.

ALBERT FERRER